

Tauszig Péter

„Te jó ég, itt a Tauszig család második nemzedéke.”

Az édesapám és két testvére a ► Pesti Izraelita Hitközség Fiúárvaháza növendéke volt a háború előtt. Amikor 1951-ben meglátott Berta néni a szakácsnő ezzel fogadott: „Te jó ég, itt a Tauszig család második nemzedéke”, mert apámmal mint fiatal szakácsnő már találkozott!

Anyám vitt be a Vilma királynő útján levő árvaházba, ott Dalos Györggyel is találkoztam, akivel 1948-ban együtt voltunk a → Joint gyermekotthonában, és azt mondtam: „Anyá, hazamehetsz!”

A csapatunk Franciska nénivel tanulta az iskolai leckéket, és megkövetelte a pontosságot. A ruháinkat úgy tettük minden este a polcra, hogy reggel rendben megtalálhassuk.

Nagyon sovány voltam elemistaként, talán csak 21 kg, és az orvos parancsára sok tejet kellett innom, hogy megerősödjek. Jól ellátott minket → Berta néni, a legjobban a péntek esti friss barchesz kalácsot szerettem!

Az árvaház üdülője Tahiban volt, és máig emlékszem arra a nagyfiúra, aki ott a csillárra felakasztotta magát. → Galla tanár úr mindenkit összehívott ekkor, nagy beszédének az volt a lényege, hogy aki túlélte a vészorszakot, az ne dobja el így az életét, elég ellensége van a zsidóknak, akik a halálunkat akarják.

A fasori szép árvaházi épületet a következő évben államosították, a növendékeket Óbudára költöztették. A korábbi nagy fasori udvar helyett ott csak kis udvarunk volt, és a 14 évnél idősebb gimnazistákat kitették, mert nem volt elég hely az új

épületben. Emlékszem az óbudai templom udvarán focizhatunk és a kántor is játszott velünk!

Az óbudai utcákon gyűlöletet is tapasztaltunk, ezért a római légiókhoz hasonló zárt sorokkal meneteltünk: a szélen a nagyok, akik védték a soruk közepén levő kisebbeket. Önvédelmi sportokat is tanultunk a nagyoktól esténként. Előfordult, hogy a helyi srácok a gyengébbeket elkapták közölünk az utcán, akkor mindig hazaszaladt valaki, hogy a nagyobb növendékeket segítségül hívja.

Emlékszem → Schwartz tanár úrra, ő a harmadikosokat tanította és fertőző volt a tüdőbetegsége. Mintegy 13 gyerek lett tőle beteg, én is három hónapig voltam a kórház tüdőosztályán. A kórteremben sok keresztény gyerek is feküdt, akik hittek az angyalokban, ördögökben. A tüdőszanatóriumban voltam karácsony estéjén, amikor várták az angyalt, de ott nem gyűlöltek a zsidókat.

Állami iskolába jártunk a Kórház utcában, és az rövid idő után kiderült, hogy mi a különbség a mi árvaházunk és a keresztény gyermekotthon nevelési gyakorlata között. Egyrészt gyűlöltek a zsidóságot, másrészt a kicsiket szolgaként kezelték az idősebbek. Az iskolában ezért a két csoportot el kellett választani, de gyorsan kiderült 15 fiúról, hogy (tudtukon kívül) a családjuk részben, vagy teljesen zsidó, ha nem is vallásosak. Voltak utcai csatáink, és mi árvaházi növendékek meglepetésükre nem hagytuk magunkat, a támadóink gyakran az iskola kapuján beszaladva kerestek menedéket.

A → nyilasok rémtettei után az anyám nem tartotta a vallást az ötvenes években, nem lehet isten, aki hagyta a zsidók pusztulását. Mégis fontos maradt számára a fia vallásos nevelése. A közös étkezéseink előtt mindig áldást mondtunk, a zsidó ünnepeket az intézet megtartotta. Emlékszem a → pészah árvaházi szertartásaira, bár azokat túlzások nélkül tartottuk meg. Az igazgatónk bibliai történeteket mesélt már másodikosoknak is például Józsefről.

Még 3 nyugodt évet éltem 1956-ig a fiúárvaházban, de októberben ismét tapasztalhattunk zsidózást. Franciska néni és Galla tanár úr, két társunkkal ment ki az utcára, és ezt látták a ház falára írva. „*Itzig, nem viszünk Auschwitzig!*” A zsidókat szidták, tartották mindenért felelősnek, a gyerekeknek megtiltották, hogy az utcára menjenek, két nagy farúddal bereteszték az árvaház kapuját. Csak néhány nap után engedték haza a növendékeket. Az utcán láttam, ahogy a Sztálin szobor darabját cipelték csak a csizmája volt a talapzatán. Borzasztó látvány volt egy gyereknek!